

Cinecittà, het Hollywood aan de Tiber

Tekst (1994) en foto's (2015): CHRISTINE BUYLE

Sneeuw op vijf augustus, dat kan alleen in Rome. Onze-Lieve-Vrouw liet het zestien eeuwen geleden sneeuwen op de Esquilijn. Daar wou ze een kerk. Ze kreeg haar zin.

Dit jaar valt er opnieuw sneeuw in Rome, plaatselijke sneeuw. Net als toen. Het wonder voltrekt zich voor

mijn eigen ogen. Duizenden vlokjes dwarrelen neer op een maanverlichte ruïne. Ik steek mijn hand uit om eentje te vangen. Het lukt niet. Ik voel geen kou, geen vocht. Ik zie alleen hoe een minuscuul klompje schuim uiteenspat op mijn handpalm. Kunstsneeuw. Een man draait ijverig aan een hendel en jaagt de vlokjes de lucht in. De betoverende ruïne is van polystyreen. Het maanlicht is nep. Dit is Cinecittà, het Hollywood aan de Tiber. De grootste droomfabriek van Europa.

Cinecittà opent dit jaar haar deuren. Voor het eerst sedert haar constructie in 1936 mag het grote publiek er binnen. Twee maanden lang. Maar alleen op vrijdag- en zaterdagavond. De belangstelling is groot. Te groot. Elke avond schuiven vijfduizend mensen voorbij de kassa's. De studio's kunnen de massa nauwelijks slikken. Voor onze neus gaat een deur op slot. Maar er valt nog zoveel te bekijken, bepotelen, betasten, bekloppen. In een gebied van 39 hectare is een parcours van twee kilometer uitgestippeld. Decors, rekwisieten, speciale effecten en filmapparatuur passeren de revue. Filmmuziek is niet van de lucht.

"Deze opendeurdagen zijn een voorproefje van de viering van honderd jaar cinema in 1995", verzekert

PR-verantwoordelijke Franco Mariotti mij. "We hopen volgend jaar met een permanente tentoonstelling uit te kunnen pakken." Wordt Cinecittà meer museum dan studiocomplex? Verwordt de filmstad binnenkort tot een nostalgische brok industriële archeologie? "Niets van", steigert Mariotti. Hij overdondert me met astronomische getallen. "Er worden in Cinecittà zo'n 120 speelfilms per jaar gedraaid. Italiaanse en buitenlandse. En dan reken ik er de televisieprogramma's en de reclamespots nog niet bij. Elk jaar vullen we zo'n zestien miljoen kilometer film." Tijdens de rondgang wordt ons een blik gegund op de sets van een nog onvoltooide film: *Occhiopinocchio* van Francesco Nuti.

CLEOPATRA

Toch is de gouden tijd van Cinecittà achter de rug. De avonturen van Charlton Heston, Elisabeth Taylor en Richard Burton zijn netjes ingeblikt. De exclusieve Via Veneto is geen trekpleister meer voor stars. Er komen alleen nog toeristen en tweederangsacteurs. Ooit kwam hier de internationale roddelpers bijeen om niets te missen van een turbulente liefdesaffaire. De passie en ruzies van Liz en Richard laaiden hoog op. Niet alleen op de set, maar ook er buiten. Zij was toen al een beroemde filmdiva, hij een

nog onbekende acteur. Zij was getrouwd, hij ook. Liz was zelfs al aan nummer vier toe. Door haar grillen liepen de opnamen hopeloos vertraging op. *Cleopatra* ontpopte zich tot de duurste film aller tijden. Fox ging bijna overkop. Alleen een gigantisch succes kon de filmmaatschappij van de ondergang redden. De prent wérd een kassucces. Dankzij de hoofdrolspelers. Hun liefdesperikelen leverde de film maandenlang gratis reclame. Massa's nieuwsgierigen wilden het duo op het witte doek in actie zien.

Cleopatra heeft haar sporen achtergelaten in Cinecittà. Ik wandel langs een handvol zuilen die in heel wat films het forum van het antieke Rome suggereren. In het laboratorium voor gipssculptuur pronken sfinxen en farao's tussen waanzinnig veel petieterige en monumentale versies van Michelangelo's *David*. Op het enorme waterbassin dat in *Cleopatra* en andere films dienst deed als zee, dobberden Romeinse galeien. Ze zijn nauwgezet gereconstrueerd aan de hand van oude tekeningen. De schepen zijn rekvisieten uit *Ben Hur*. In 1959 werd deze prent in Cinecittà gedraaid omdat alle Amerikaanse studio's in gebruik waren. Voor de film werden indrukwekkende decors gebouwd, waarvan jammer genoeg niet veel meer te bespeuren valt. De arena

voor de scène van de wagenrennen had een oppervlakte van maar liefst zeven hectare. Voor de constructie ervan waren 500.000 kilo gips, 40.000 ton witzand en 11.200 kubieke meter hout nodig. Ik zou maar wat graag eens plaatsnemen op de tribunes die tijdens de opnamen ongeveer 15.000 figuranten torsten. Maar het kan niet meer.

KIPPENVEL

Ik wandel dan maar het gotische Poitiers binnen. De gebouwen zijn gehuld in een mysterieuze mist. Net echt. Alleen jammer dat de rook zo hard naar petroleum stinkt. Dit marktplein komt uit een mantel- en degenfilm die ik nooit heb gezien : *De reis van kapitein Fracassa* van Ettore Scola. Haast niemand kan aan de verleiding weerstaan om op de muren te kloppen. Ze lijken zo bedrieglijk echt. Als je er met je neus bovenop staat, zou je nog zweren dat dit echte natuursteen is. Hier en daar hebben ongelovige Thomassen de verf van het polystyreen losgepeuterd. Zij kenden pas rust nadat ze de witte laag kunststof bolletjes hebben blootgelegd.

Als uitsmijter wacht ons nog een stormachtige cocktail van speciale effecten. Voor een zeelandschap met rollende golven staat een rij sproeiers op een hoge voet. Ze toveren motregen te voorschijn. Maar de bui zwelt

aan tot een heus onweer wanneer een reusachtige ventilator petroleumrook door de regen blaast. Een lamp floept aan en uit en speelt de bliksem. De droomfabriek draait op volle toeren. Op deze zwoele avond in augustus sta ik te bibberen van de kou.

Praktische info

De filmstad ligt aan de rand van Rome in de via Tuscolana. Je kunt erheen met de metro (lijn A).

TERUG NAAR CINECITTA (2015)

Cinecittà heeft inmiddels een klein museum met een permanente tentoonstelling. De ruïnes van Poitiers staan er nog steeds. Als je de gevel van de kathedraal aandachtig bekijkt, zie je dat de decorbouwers met opzet verschillende stijlen in gebouw hebben verstoppt. Dat levert close-ups op die in verschillende films kunnen worden gebruikt.

De ruïnes van het antieke Rome, gebruikt voor de gelijknamige televisieserie, roepen de sfeer van de oudheid op, maar zijn geen getrouwe reconstructie van het Forum Romanum.